

Uppföljning av LRFs strategiska mål

Kvartalsrapport – Kvartal 1, 2019

Mål:

- Det reala produktionsvärdet för livsmedel skall växa med 3 procent per år i primärledet. ●
Målet är ändrat från 1 procent till 3 procent i och med att LRF har höjt ambitionen i de strategiska målen.

Produktionsvärde: Förra årets torra präglar utfallet

Förra sommarens torra präglar utfallet för första kvartalet 2019. De låga skördarna har i många fall skapat en brist som gjort att priserna har gått upp. Även de internationella priserna har stigit eftersom torkan drabbat många länder. Dessa högre priser gäller fortfarande men terminspriserna indikerar att priserna blir lägre för årets skörd. Priserna för flertalet animalier har följt med upp men priset för nötkött och gris har gått ner på grund av ökade volymer vid utslaktning. Effekten blir troligen minskad volym framöver, en effekt som redan syns för lamm. Den höstsådda arealen är större än någonsin vilket kan medföra hög skörd för spannmål och oljeväxter. Foderärt och åkerböna, som sås på våren, har istället minskat kraftigt. Prognosen för 2019 är att produktionsvärdet ökar med sex procent jämfört med 2018 och hamnar tio procent över basåren. Det är under målet som är 15,9 procent för 2019.

Volym: Stor höstsådd areal kan medföra hög skörd

Under första kvartalet 2019 har volymen legat lägre för lamm, mjölk och gris än under motsvarande period 2018 men högre för nötkött, ägg och kyckling. Förändringarna förväntas bestå hela året.

Arealen höstsådd spannmål är den största någonsin enligt Jordbruksverkets preliminära arealuppgifter. Arealen vårsådd är istället mindre än vanligt. Arealen höstraps är också ovanligt stor medan foderärter och åkerböna, som är vårsådda, har minskat. Kombinerar de preliminära arealerna med genomsnittliga skördar för åren 2013-2017 erhålls en prognos med totalskördar för spannmål, oljeväxter och potatis som nästan är i nivå med toppåret 2017. Proteinfoder och socker hamnar lägre.

Viktas alla produkter med ett fast pris är prognosen att den sammanlagda volymen blir 12 procent högre än 2018. Det är 4 procent mer än basåren 2010-2014 men 2 procent mindre än 2017

Priser: Fortsatt höga priser på vegetabilier i väntan på årets skörd

Förra årets torra lämnar fortfarande tydliga spår i prisstatistiken. Spannmål, oljeväxter, proteingrödor, vallfoder, frukt, bär, grönsaker och matpotatis hade klart högre priser under första kvartalet än samma tid året före. Ökningen är en direkt effekt av brist på marknaden och då inte bara i Sverige utan även i många andra länder. Terminspriserna indikerar dock att priserna blir lägre för årets skörd. Lamm, mjölk, ägg och kyckling hade också högre priser under första kvartalet än samma tid året före. Det kompenseras i viss mån för högre pris på foder. Nötkött och gris hade lägre pris trots att fodret är dyrare. Det förklaras troligen av ett ökat utbud till följd av slaktköer och utslaktning.

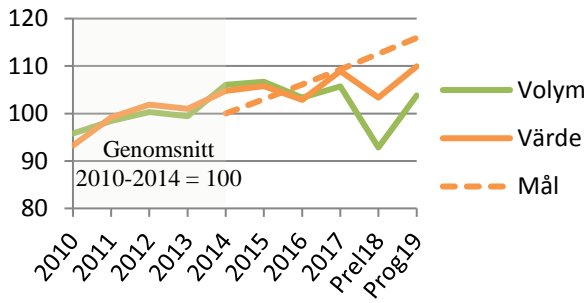
Jämfört med basåren 2010-2014 har produktpriserna gått upp med 17 procent medan priserna för produktionsmedlen enbart har stigit 10 procent. Mycket kommer dock ändras när årets skörd kommer.

Export: Fortsatt lågt exportvärde till följd av höstens låga skörd

Värdet av exporten var fortsatt lågt under första kvartalet 2019. Sammantaget var bortfallet 240 miljoner kronor jämfört med samma tid 2018. Det är en minskning med 21 procent när även inflationen är borträknad. Det reala exportvärdet hamnade därmed 14 procent lägre än under första kvartalet för basåren 2010-2014. Detta när värdena räknats om till jordbruksledet genom en schablonmässig rensning från produkter utan svensk råvara och från förädlingsvärden som stannar i förädlingsledet.

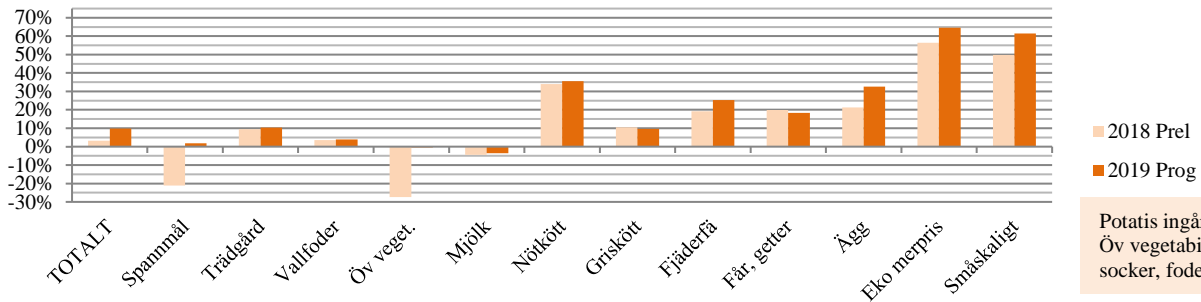
Förra årets torra är den enskilt största förklaringen till nedgången. Spannmål och spannmålsprodukter brukar stå för en stor del av exportvärdet. Den exporten nästa uteblivit på grund av den låga skörden i höstas. Minskningen för spannmål och spannmålsprodukter förklarar mer än hela den totala nedgången. Istället har exporten av mjölk och mejeriprodukter ökat.

Värde (realt) och volym, index:

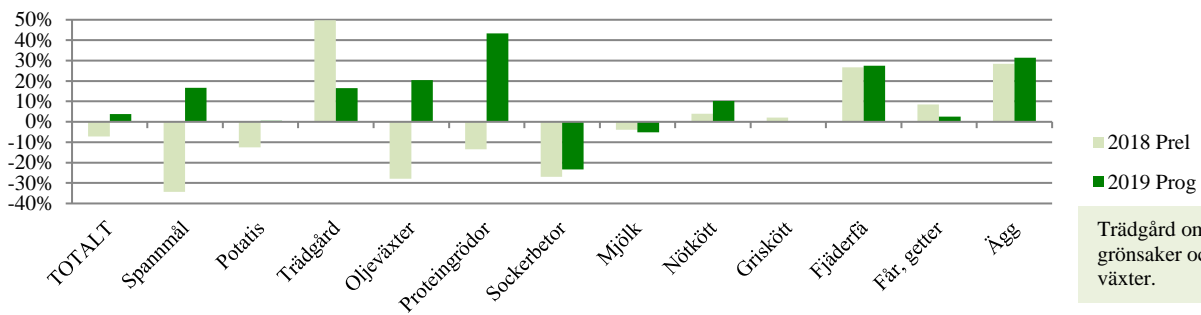
LRFs strategiska mål startar i ett genomsnittligt värde för åren 2010-2014. Det ligger som index hundra i diagrammet. 2014 var både värdet och volymen högre än genomsnittet för perioden vilket innebär att måluppfyllelsen var god i startpunkten. Från 2014 och framåt är målet att det reala värdet skall öka med 3 procent per år. Räknat med en ränta på ränta effekt innebär det att målet är 15,9 procent för 2019 jämfört med basåren. Det kommer troligen inte uppnås. Prognosen är att produktionsvärdet ökar med sex procent jämfört med 2018 och hamnar tio procent över basåren.

Produktionsvärdets utveckling jämfört med basåren 2010-2014:

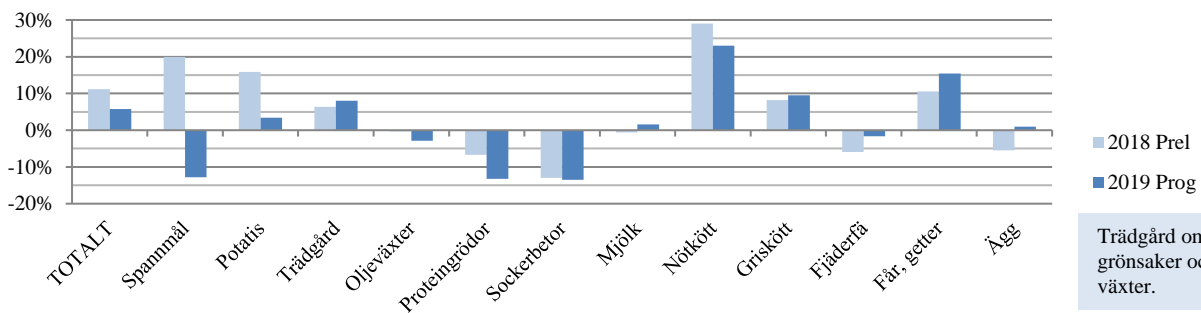
Potatis ingår i trädgård. Öv vegetabilier är oljeväxter, socker, foderärt och åkerböna

Volymutvecklingen jämfört med basåren 2010-2014:

Trädgård omfattar frukt, bär, grönsaker och prydnadsväxter.

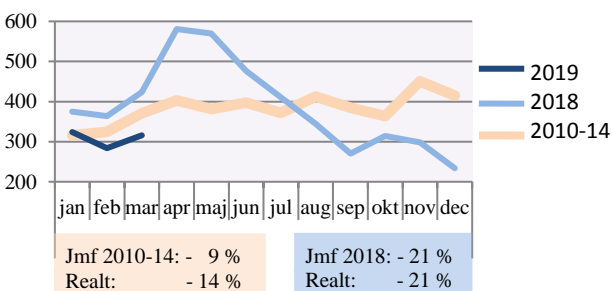
Real prisutvecklingen jämfört med basåren 2010-2014:

Trädgård omfattar frukt, bär, grönsaker och prydnadsväxter.

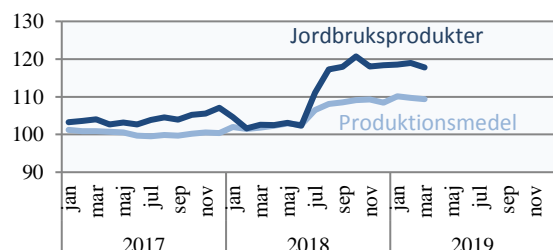
Exportutvecklingen:

Export av jordbruksvaror och livsmedel (värde i jordbruksledet, milj kr nominellt)

Prisutvecklingen:

Prisutveckling, reall index (Genomsnittet 2010-2014 = 100)

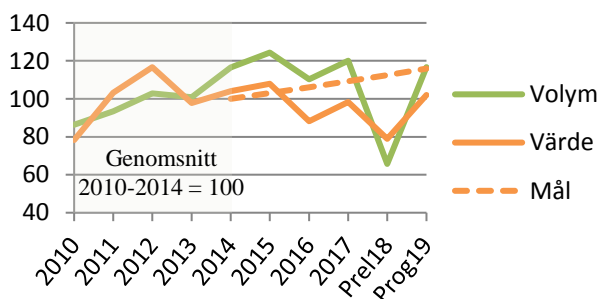

Spannmål

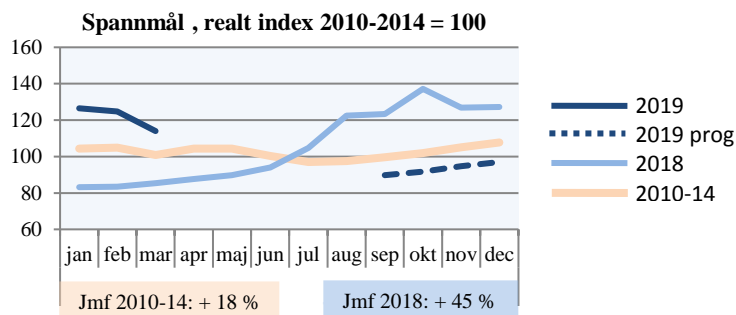
Största arealen höstsäd någonsin men lite vårsäd och lågt pris

Arealen höstsädd spannmål är 505 000 hektar enligt Jordbruksverkets preliminära arealuppgifter. Det är den största arealen höstsäd någonsin i Sverige. Arealen vårsäd är istället mindre än vanligt, 230 000 hektar. Sammanlagt är den totala arealen spannmål är något större än 2018 men något mindre än åren innan. Skörden kan bli relativt hög eftersom höstsäd normalt sett har högre skördar än vårsäd. Prognosen är 5,8 miljoner ton. Den bygger på de preliminära arealuppgifterna och på genomsnittliga hektarskördar för respektive spannmålssort åren 2013-2017. Priset är också osäkert. Prognosen för 2019 är ett genomsnitt strax under 1,40 kronor per kilo. Den bygger på utvecklingen under första kvartalet och på terminspriser. Första kvartalet var priset högre än året innan men terminspriserna indikerar ett lägre pris till hösten än under torråret 2018. Slår prognosen in kommer det reala produktionsvärdet öka med 30 procent och hamna 2 procent över basåren men ändå långt från det generella målet.

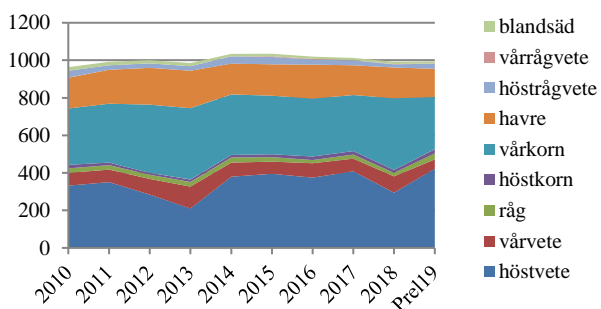
Värde (realt) och volym:

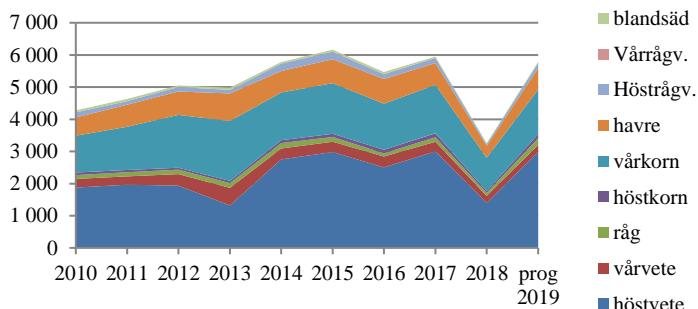
Prisutvecklingen:

Arealutvecklingen:

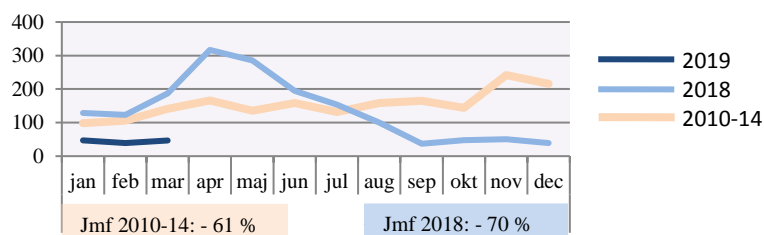

Volymutvecklingen:

Exportutvecklingen:

Export av spannmål och produkter därav
miljoner kr vid gård löpande priser

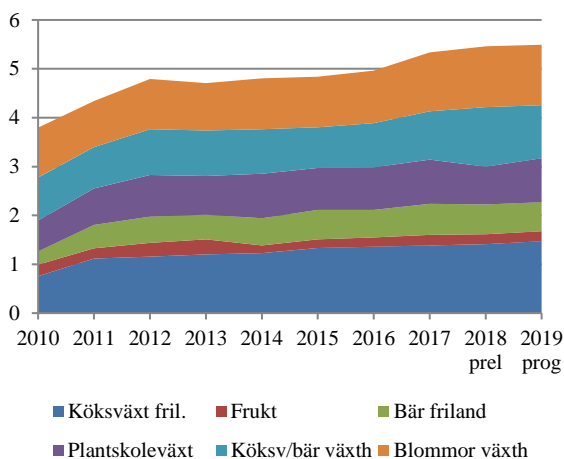
Grönsaker, frukt, bär samt prydnadsväxter

Svagt stigande reall värde enligt osäker prognos

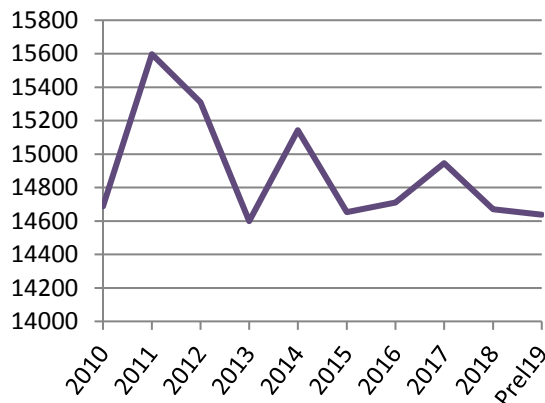
Trädgårdsundersökningen har inte kommit ännu vilket innebär att uppgifterna för 2018 fortfarande är mycket preliminära. Prisindex för 2018 indikerar att priserna steg för grönsaker och prydnadsväxter men sjönk för frukt och bär. Omvänt blev skörden av grönsaker ovanligt låg medan skörden av frukt blev hög. Sammantaget indikerar den preliminära beräkningen att produktionsvärdet ökade i takt med inflationen vilket ger oförändrat reall värde 2018.

Prognosen för 2019 är mycket osäker. De preliminära arealuppgifterna visar något minskad areal med frilandsodling. Det indikerar minskad volym samtidigt som det finns en trend med högre hektarskördar och ökad växthusodling. Prisindex för första kvartalet indikerar högre reall pris för grönsaker och blommor men lägre för frukt och bär än ett genomsnitt tidigare år. Sammanlagt ger detta en prognos om svagt ökande reall produktionsvärde 2019.

Värdeutvecklingen: Milj kr

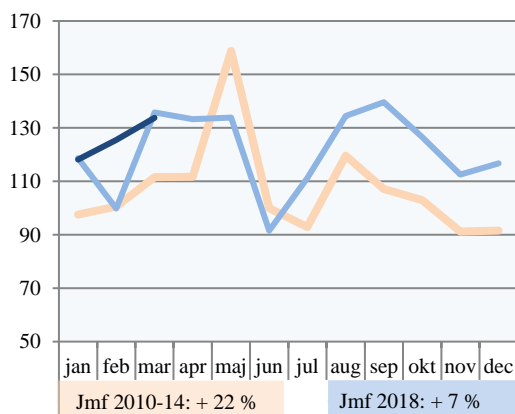

Arealutvecklingen: Friland (ha)

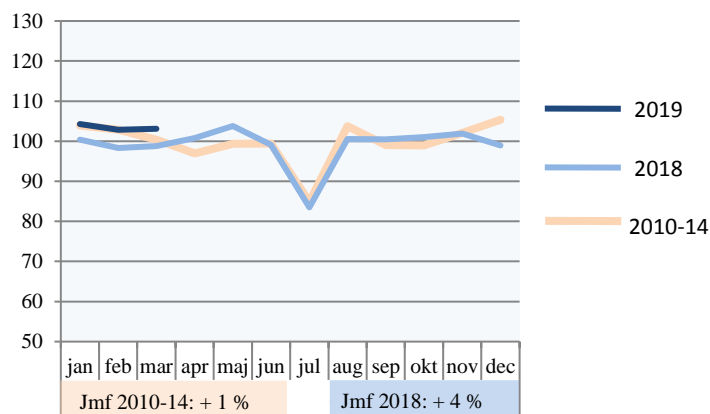

Prisutvecklingen:

Frukt o grönsaker, reall 2010-2014=100

Prydnadsväxter, reall 2010-2014 = 100

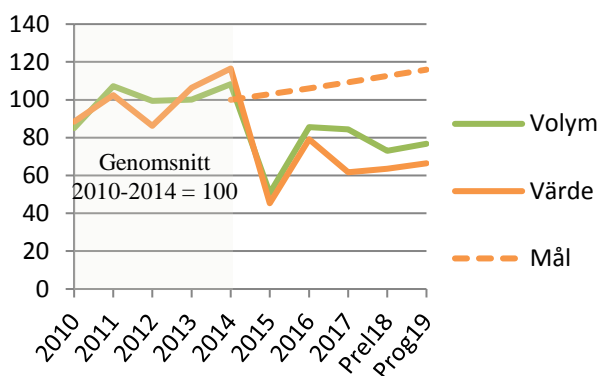

Sockerbetor

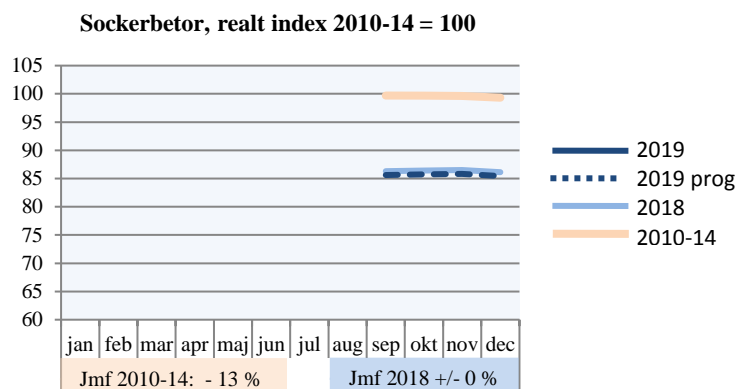
Svagt ökande värde på en låg nivå

Prognosen för sockerbetorna är mycket osäker. I brist på bättre data prognostiseras priset ligga kvar på samma nivå som 2018 och därmed sjunka reallt i takt med inflationen. Skörden prognostiseras däremot bli större än förra året. Dock inte till nivån åren före. Prognosen för 2019 bygger på en hektarskörd i nivå med genomsnittet 2013-2017 kombinerat med årets areal som är 11 procent mindre än 2018. Totalt beräknas det reala produktionsvärdet öka något men ändå hamna 34 procent under basåren 2010-2014.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

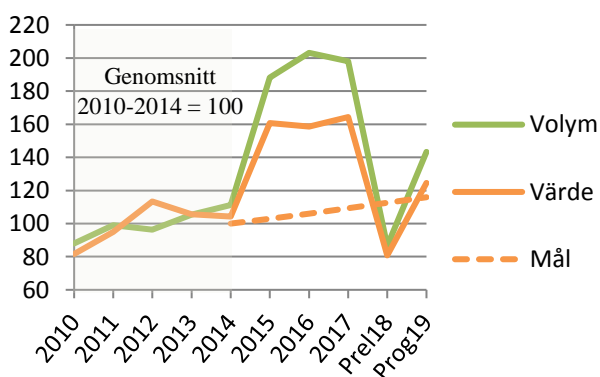

Proteingrödor

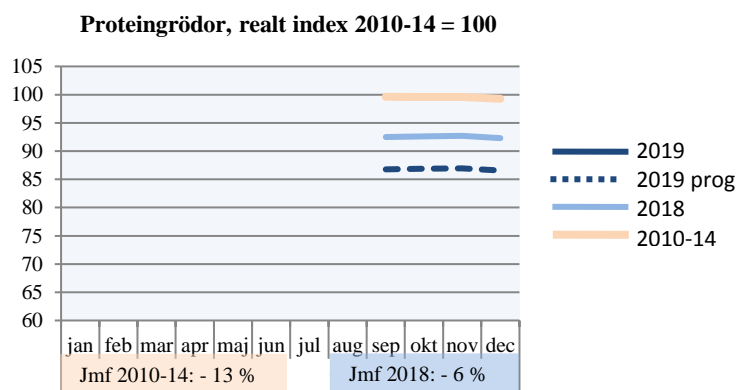
Minsta arealen sedan uppgången 2015

Arealen med foderärt och åkerböna har minskat kraftigt enligt Jordbruksverkets preliminära statistik. Arealen är nu bara något större än den var innan den kraftiga expansionen 2015. Skörden blir visserligen högre än 2018 om hektarskördarna återgår till normal nivå men den blir betydligt lägre än åren före. Priset är osäkert men de terminspriser som finns indikerar att det blir lägre än 2018. Sammantaget prognostiseras det reala produktionsvärdet öka jämfört med torråret 2018 men minska mot åren innan. Det hamnar då 25 procent över basåren vilket är strax över det generella målet.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

Mjolk

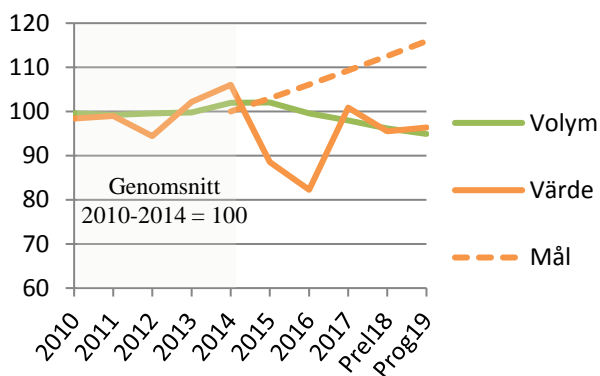
Fortsatt minskad volym trots högre pris

Invägningen har minskat med 1 procent under första kvartalet jämfört med samma tid året före. Det skulle ligga nära till hands att förklara minskningen med förra årets torka och brist på vinterfoder men det är inte korrekt. Faktum är att invägningen har minskat med 2 procent per år sedan 2015. Huvudförklaringen till nedgången torde därmed vara att lönsamheten varit svag under en längre tid. Det gäller även nu trots högre pris eftersom fodret är dyrare.

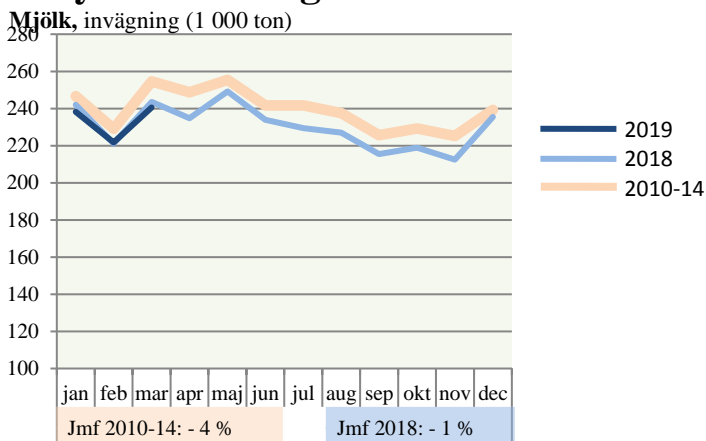
Priset för konventionell mjölk sjönk lite under första kvartalet men inte lika kraftigt som 2018. I mars låg priset 34 öre högre än året innan och prisskillnaden verkar bestå under kvartal två. Detta enligt preliminära uppgifter som bygger på Arla-noteringen.

Prognosen för hela året är att volymen minskar med närmare 2 procent men att priset går upp något mer. Slår det in kommer det reala produktionsvärdet öka svagt men ändå hamna något under basåren 2010-2014. Mervärdet för ekologisk mjölk ingår inte. Det redovisas under ekologiskt.

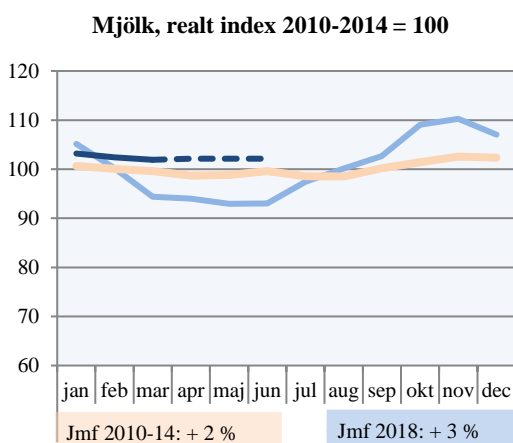
Värde (realt) och volym, index:

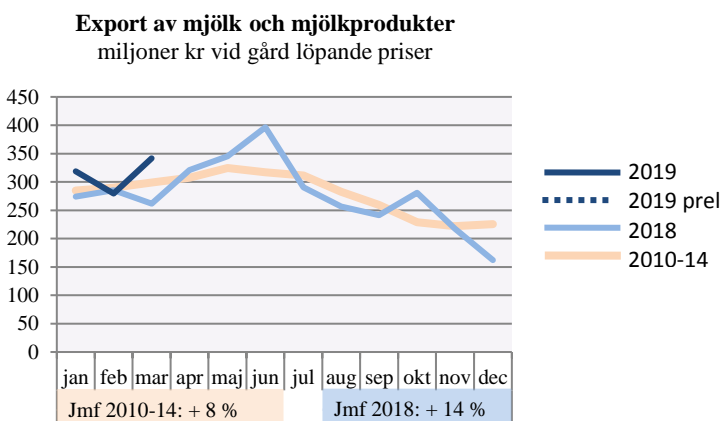
Volymutvecklingen:

Prisutvecklingen:

Exportutvecklingen:

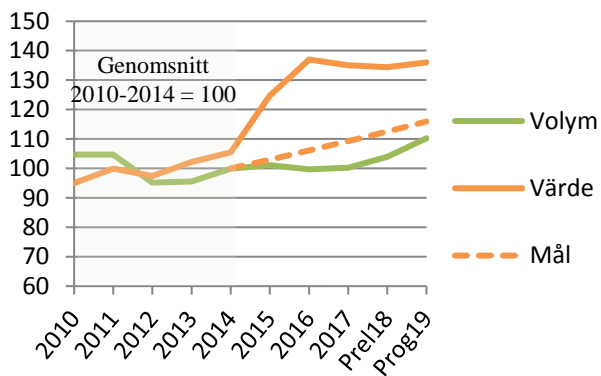
Nötkött

Ökad volym till lägre pris

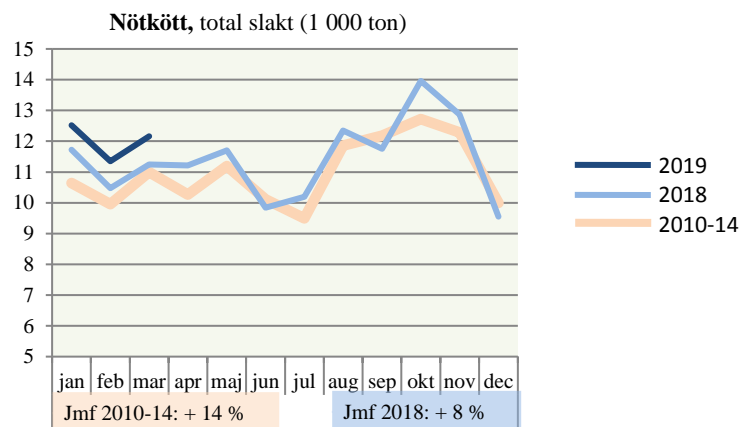
Torkan hade en avgörande betydelse för produktionen av nötkött 2018. Under hösten var slaktköerna långa. Kanske är det dessa slaktköer som resulterat i att den slaktade volymen ökade med 8 procent under första kvartalet i år jämfört med samma tid året före. Ökningen består nästan uteslutande av hondjur. Det indikerar att ökningen snarare beror på utslaktning än på en verklig produktionsökning. Den minskning som kan uppstå till följd av färre hondjur märks dock inte förrän om något år.

Priset på slaktdjur steg kraftigt 2015 och 2016 men det har sjunkit sedan dess. Räknat som ett genomsnitt låg de reala priserna 4 procent lägre 2018 än året innan. Under första kvartalet 2019 låg dessutom priserna 8 procent lägre än vid samma tid 2018. Prognosen för hela 2019 är att ett vägt pris för allt nötkött hamnar kring 40 kronor per kilo vilket är 5 procent lägre än förra året när även inflationen beaktats. Volymen beräknas dock öka med 6 procent. Det realt produktionsvärde ökar då svagt jämfört med 2018 och hamnar 36 procent över basåren 2010-2014. Det är långt över det generella målet.

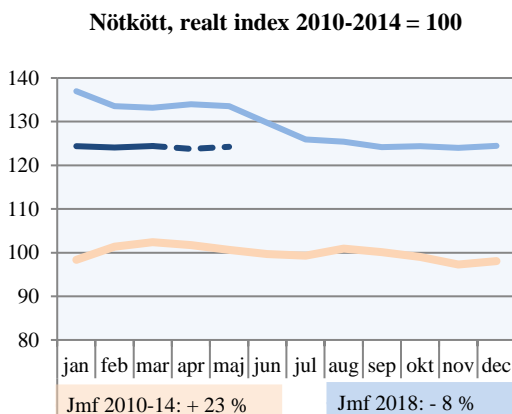
Värde (realt) och volym, index:

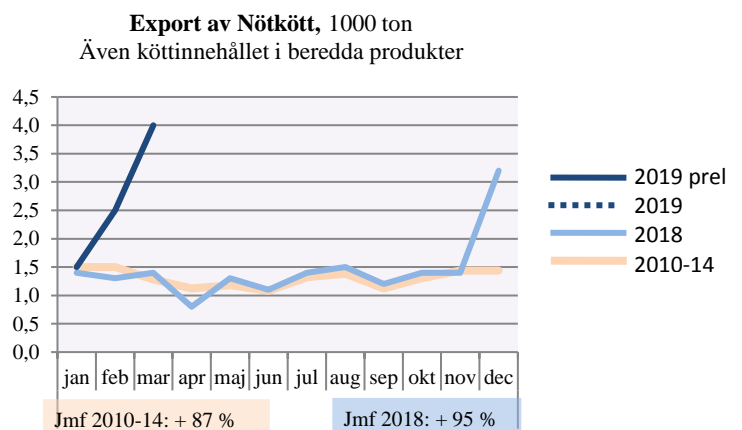
Volymutvecklingen:

Prisutvecklingen:

Exportutvecklingen:

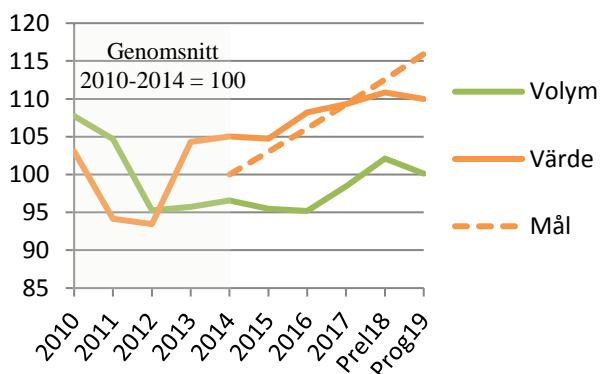
Griskött

Minskad volym och lägre pris första kvartalet

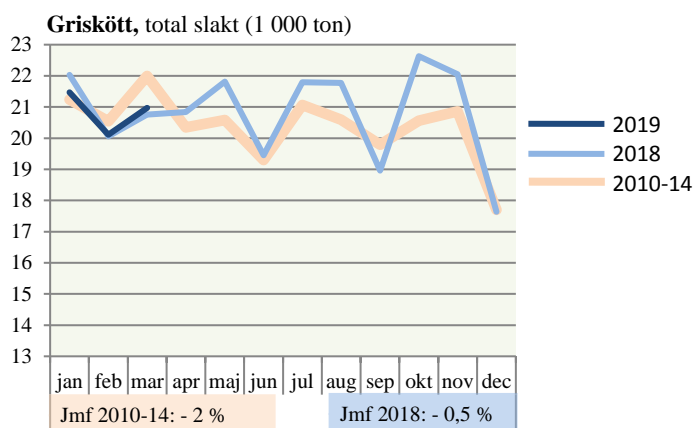
Under första kvartalet vände volymen ner och hamnade en halv procent lägre än samma tid året före. Ökad slakt av suggor, minskad seminering och minskad försäljning av livdjur under 2018 indikerar att minskningen av volymen bara har börjat. Lönsamheten är hårt pressad av högt pris för foder och lågt produktpris. Prognosen blir därför att volymen minskar med 2 procent för hela året. Eventuellt blir det mer. Priset för slaktgris hade en stark utveckling i flera år men sedan 2017 har prisökningarna varit lägre än inflationen vilket medfört ett sjunkande realt pris. Under första kvartalet var priset 2 procent lägre än vid samma tid året före realt sett. Med tanke på den kraftiga prisuppgången på senare tid i övriga EU-länder bör dock priset vända uppåt senare i år. Priset som används avser gris klass E.

Sammantaget blir prognosen för 2019 en real nedgång med 1 procent. Det reala produktionsvärdet hamnar då 10 procent högre än basåren 2010-2014 vilket är klart under det generella målet.

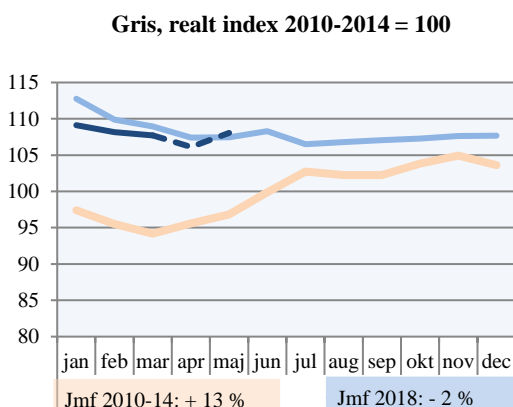
Värde (realt) och volym, index:

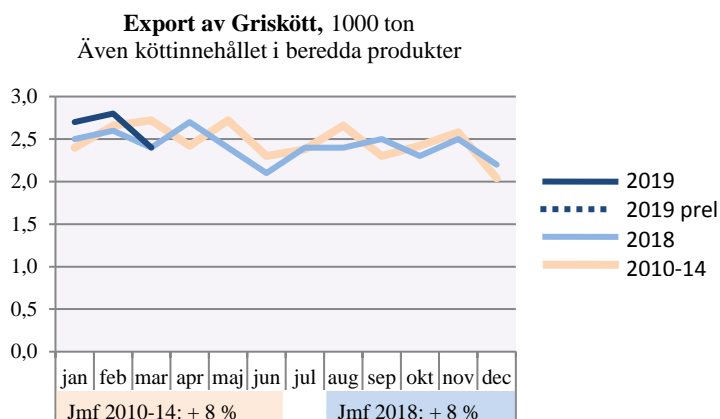
Volymutvecklingen:

Prisutvecklingen:

Exportutvecklingen:

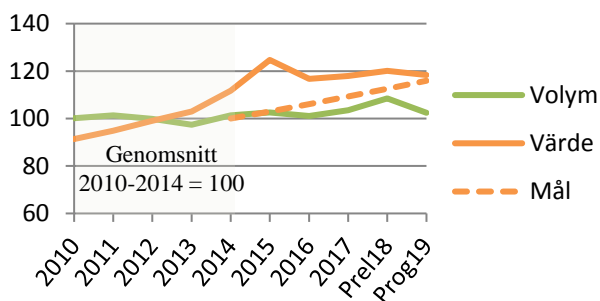

Lammkött

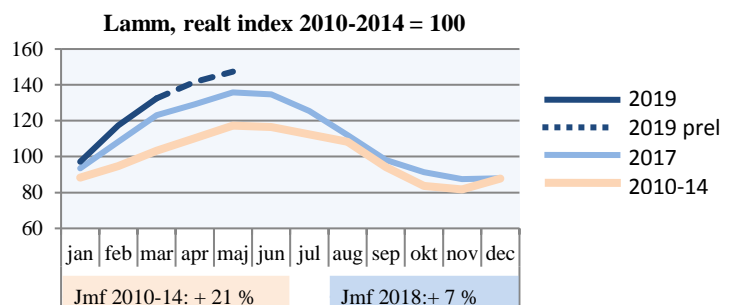
Priset ökar samtidigt som volymen viker

Priset för slaktlamm har stigit kraftigt under första kvartalet, en real ökning med 7 procent jämfört med samma tid året innan. Preliminära uppgifter indikerar att prisuppgången har fortsatt under andra kvartalet. Prisfallet 2018 är därmed återtaget och priserna är nu historiskt höga, 21 procent högre än under basåren 2010 - 2014. En orsak till prisuppgången är att volymen har minskat. Under första kvartalet blev den slaktade volymen 12 procent lägre än samma tid året innan. Det är i sin tur resultatet av en kraftig ökad slakt av tackor 2018. Torkan förra sommaren blev en utlösande faktor för många men det bakomliggande problemet är en längre tid med låg lönsamhet. Den förhöjda slakten av tackor började redan hösten 2017. Prognosen för 2019 att det reala produktionsvärdet minskar med 1 procent. Det hamnar då 18 procent högre än för basåren 2010-2014 vilket är strax över det generella målet.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

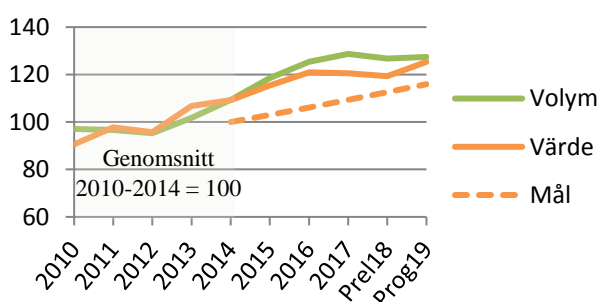

Kyckling

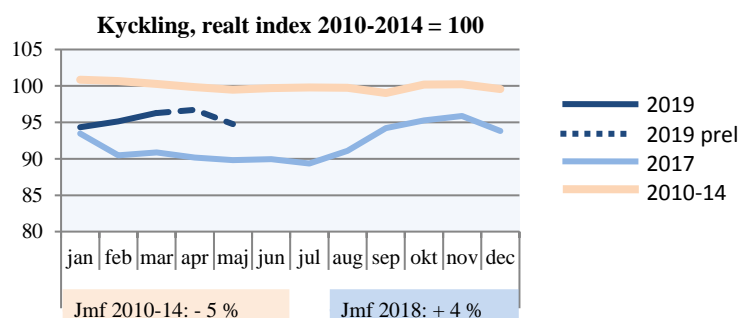
Real tillväxt genom högre pris och ökande volym

Tillgången på data om kycklingproduktionen är mycket begränsad. Eftersom det saknas uppgifter om priset i den officiella statistiken används ett pris från Hushållningssällskapens produktionsgrenskalkyler på årsbasis medan de löpande förändringarna månad för månad hämtas från prisutvecklingen för det partipris som rapporteras in till EU. Det räknas sedan om till producentpris. Partipriset steg under första kvartalet och hamnade 4 procent högre än samma tid året före. Det är dock oklart vilket genomslag det blir i producentled. Den slaktade volymen var 1 procent högre under första kvartalet 2019 än vid samma tid året innan. Eftersom både pris och volym ökade under första kvartalet blir prognosen att det reala produktionsvärdet ökar 2019. Ökningen beräknas till 5 procent varav den största delen består i ett förväntat högre pris. Beräkningen är mycket osäker men slår den i hamnar det reala produktionsvärdet 25 procent över genomsnittet för basåren 2010-2014. Det är i så fall klart över det generella målet.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

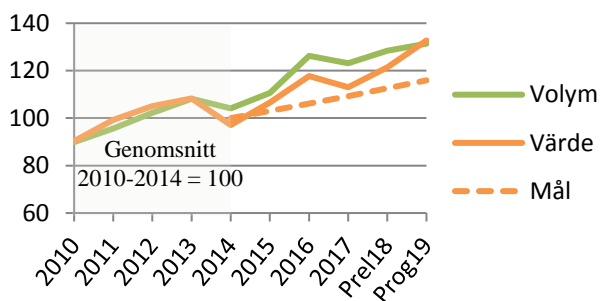
Ägg

Högre pris och ökad volym beräknas ge real tillväxt

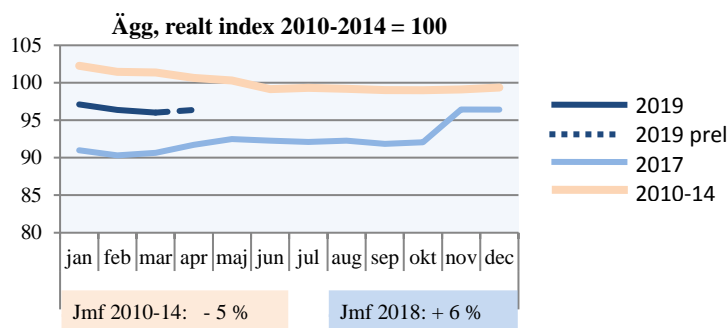
Det reala priset har sjunkit under lång tid men förra året bröts trenden. Efter en svag prisökning under andra kvartalet kom en kraftig prisökning i november. Det högre priset gällde fortfarande under första kvartalet 2019 vilket innebär att priset reallt låg 6 procent högre än vid samma tid året före. Prognosen är att den högre prisnivån kan bestå hela året. Den procentuella prisökningen blir dock lägre för helåret eftersom prisuppgången kom under 2018. Priset som används är ett viktat genomsnitt för priset på ägg från frigaående höns och från höns i inredd bur. Mervärdet för ekologiska ägg ligger separat.

Volymen var 2 procent högre under första kvartalet 2019 än vid samma tid året före. Denna ökningstakt förväntas bestå hela året. Slår prognoserna in kommer det reala produktionsvärdet öka med 9 procent under 2019. Det hamnar då 33 procent högre än för basåren 2010-2014 vilket är långt över det generella målet.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

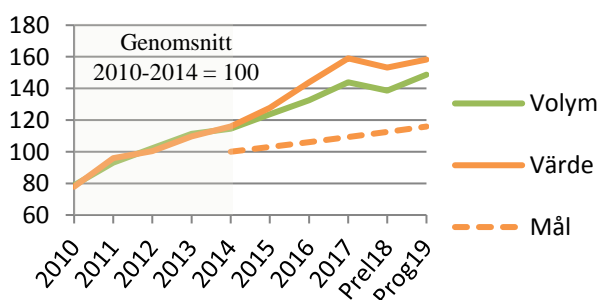

Ekologiskt

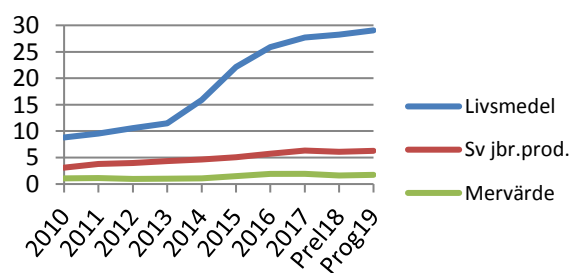
Återhämtat produktionsvärde men lägre mervärde

Ny statistik som visar att den ekologiska produktionen var något större 2018 än tidigare beräknat. Värdet av den ekologiska produktionen är nu beräknad till 6,2 miljarder, en real ökning med 53 procent sedan basåren 2010-2014. Av detta är 1,7 miljarder mervärde. Uppgifterna är fortfarande preliminära. En ännu obesvarad fråga är om den ekologiska grödorna klarat torkan bättre eller sämre än de konventionella. Prognosen för 2019 är osäker men den tyder på att produktionsvärdet från svenskt jordbruk återgår till nivån 2017. Mervärdet blir dock lägre än 2017. Efterfrågan på ekologiska produkter förväntas också öka 2019 även om ökningstakten gått ner. Enligt Ekoweb's prognos kommer försäljningen upp emot 30 miljarder 2019. Det är en ökning med 4 procent mot 2018. Uppgifter från Ekologiska Lantbrukarna indikerar dock att ökningen främst gäller produkter som inte kan produceras i Sverige, vin, kaffe, exotiska frukter med mera. Försäljningen av produkter som kan produceras i Sverige vek nedåt 2018 och sjönk ytterligare första kvartalet 2019.

Värde (realt) och volym, index:

Marknaden för ekologiska produkter i olika led (miljarder kr)

Produktionsvärdets utveckling:

	Genomsnitt för basåren 2010-14			År 2018 Prel			Realt jfr med 2010-14	År 2019 Prognos			Realt jfr med 2010-14
	Mängd milj kg	Pris kr/kg	Värde milj kr	Mängd milj kg	Pris kr/kg	Värde milj kr		Mängd milj kg	Pris kr/kg	Värde milj kr	
Spannmål	4 955	1,49	7 382	3 256	1,88	6 136	-21%	5 783	1,38	7 978	2%
Trädgård			6 325			7 305	10%			7 410	10%
Vallfoder	4 084	1,29	5 269	3 286	1,75	5 751	3%	4 148	1,40	5 807	4%
Öv veget.			2 118			1 623	-27%			2 238	0%
Mjök	2 874	3,45	9 917	2 763	3,62	9 994	-4%	2 728	3,72	10 147	-4%
Nötkött	132	30,62	4 033	137	41,67	5 702	34%	145	39,99	5 805	36%
Griskött	245	14,95	3 656	250	17,06	4 261	10%	245	17,37	4 254	10%
Fjäderfä	115	9,44	1 089	146	9,37	1 371	19%	147	9,85	1 449	25%
Får, getter	4,1	39,15	159	4	45,66	201	20%	4	47,96	199	18%
Ägg	96	12,83	1 228	123	12,79	1 571	21%	126	13,75	1 728	33%
Ekologiskt			1 015			1 675	56%			1 774	65%
Småskaligt			683			1 079	50%			1 170	61%
TOTALT			42 874			46 669	3%			49 961	10%

Volymutvecklingen:

	Kvartal 1 2019 (1000 ton)	Ändr. jämfört med kvartal 1 2018	Prognos för 2019 (1000 ton)	Utfall 2018 (1000 ton)	Förändring mot 2018 enl prognos
Spannmål			5 783	3 256	78%
Potatis			831	723	15%
Mjök	700	-1%	2 728	2 763	-1%
Nötkött	36	8%	145	137	6%
Griskött	63	0%	245	250	-2%
Kyckling	37	1%	147	146	1%
Lammkött	1	-12%	4,2	4,4	-6%
Ägg	32	2%	126	123	2%

Real prisutveckling:

Produkt	Kvartal 1 2019			Kvartal 1 2019			
	Kv1-19/ Kv4-18	Hittills19/ motsv18	Hittills jfr 2010-14	Produktions- medel	Kv1-19/ Kv4-18	Hittills19/ motsv18	Hittills jfr 2010-14
Spannmål	-7%	45%	18%	Utsäde	2%	2%	-8%
Industrigrödor	-4%	-2%	14%	Energi	-1%	8%	6%
Frukt/grönsak.	6%	7%	22%	Gödning	0%	10%	3%
Potatis	15%	30%	34%	Växtskydd	1%	-3%	9%
Blom./plantsk.	3%	4%	1%	Veterinär	2%	1%	13%
Nötkreatur	0%	-8%	23%	Djurfoder	0%	19%	18%
Gris	1%	-2%	13%	Uh utrustning	2%	2%	6%
Får och getter	30%	17%	33%	Uh byggnader	1%	1%	4%
Fjäderfä	0%	4%	-5%	Övr löpande	1%	9%	13%
Mjök	-6%	3%	2%	Maskiner	1%	2%	13%
Ägg	2%	6%	-5%	Byggnader	1%	1%	3%
TOTALT	-0,5%	15,0%	17,1%	Totalt	0,7%	7,9%	9,5%

Exportutvecklingen:

Värde i primärledet

	Kvartal 1 2019 (milj kr)	Ändr. jämfört med kvartal 1 2018	Real ändring hittills under 2019	Real ändring hittills jämfört med 2010-14
Spannmål och varor därav	133	-70%	-70%	-64%
Frukt och köksväxter	67	14%	13%	40%
Oljefrön, oljor och fetter	10	12%	11%	-10%
Mjök, mejeriprod. & ägg	437	12%	11%	4%
Djur, kött och köttvaror	182	-1%	-1%	32%
Öv. livsmedelsprodukter	95	13%	12%	9%
Total	924	-21%	-21%	-14%